

RESOURCES AND ENVIRONMENT

Semester-III

Time Allowed : 3 Hours]

[Maximum Marks : 45]

Note : The candidates are required to attempt two questions each from Section A and B carrying 7.5 marks each and the entire Section C consisting of 5 short answer type questions carrying 3 marks each.

Section - A

1. Describe Resources and Environment interface with suitable examples.	7.5
2. Classify Resources. Describe Renewable and Non-Renewable Resources in detail.	7.5
3. Describe in detail about Natural Environment and Human Environment.	7.5
4. Write a note on Pollution.	7.5

Section - B

5. Describe distribution and production of coal in the World.	7.5
6. Describe fish producing areas of the World.	7.5

7. Describe growth of human population in the World. 7.5
 8. Explain Population-Resource Regions of the World. 7.5
- Section - C**
9. (a) Define the term 'Biotic Resources'.
 (b) What is Soil Erosion ?
 (c) Describe iron producing areas of China.
 (d) Differentiate between distribution density of Population.
 (e) What is Urbanization ? * 5×3=15

ਨੋਟ : ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਗ ਉ ਅਤੇ ਅ ਵਿਚੋਂ ਦੋ-ਦੋ ਪੁਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਹੋਣਗੇ। ਹਰੇਕ ਪੁਸ਼ਨ ਦੇ 7.5 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੈ। ਭਾਗ ਏ ਦੇ ਪੰਜ ਪੁਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ, ਹਰ ਪੁਸ਼ਨ ਦੇ 3 ਅੰਕ ਹਨ।

Punjabi Version

ਭਾਗ - ਉ

1. ਸਾਧਨਾਂ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਢੁੱਕਵੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਕੇ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 7.5
 2. ਸਾਧਨਾਂ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ ਕਰੋ। ਨਵਿਉਣਯੋਗ (ਅਮੁੱਕ) ਅਤੇ ਨਾ ਨਵਿਉਣਯੋਗ (ਮੁੱਕ ਜਾਣ ਵਾਲੇ) ਸੌਮਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 7.5
 3. ਕੁਦਰਤੀ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਵਰਣਨ ਕਰੋ 7.5
 4. 'ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ' ਤੇ ਇਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। 7.5

ਭਾਗ - ਅ

5. ਢੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਕੋਲੇ ਦੀ ਵੰਡ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 7.5
 6. ਢੁਨੀਆਂ ਦੇ ਮੱਛੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 7.5
 7. ਢੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖੀ ਅਬਾਦੀ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 7.5
 8. ਢੁਨੀਆਂ ਦੇ ਅਬਾਦੀ-ਸਾਧਨ ਖਿੱਤਿਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 7.5

ਭਾਗ - ਏ

9. (ਉ) 'ਜੀਵ ਸਾਧਨਾਂ' ਦੀ ਪ੍ਰੀਵਾਸਾ ਲਿਖੋ। (ਅ) 'ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਅਪਰਦਨ' ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ?
 (ਇ) ਚੀਨ ਦੇ ਲੋਹਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
 (ਸ) ਅਬਾਦੀ ਦੀ ਵੰਡ ਅਤੇ ਘਣਤਾ ਵਿਚ ਅੰਤਰ ਲਿਖੋ। (ਹ) 'ਸਹਿਰੀਕਰਨ' ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ?

* 5×3=15